

Biçimin pürüzsüzlüğü

Paul Signac, *Eugène Delacroix'dan Yeni - İzlenimciliğe* 'de Delacroix'nın teorik bütünlüğüne ve modern resmi etkileyen yorumuna odaklanıyor.

FARUK DUMAN

Yeni-izlenimciliğin ustalarından Paul Signac'ın enfes kitabı *Eugène Delacroix'dan Yeni-İzlenimciliğe*, Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı. Bu kitabın özelliği, sanatçıların çoğunun gönül indirmeyeceği bir işe, büyük bir sanatçının girişmiş olması. Paul Signac, Seurat ile tanıştıktan sonra izlenimciliğe yönelmiş, sonra da, bir bakıma bu işin kuramcılığını üstlenmiş. Delacroix üzerine çalışması da yalnızca büyük ustaya hayranlıktan değil elbette, kendi sanatının, daha doğrusu temsil ettiği akımın ilk izlerini onda görmüş olmasından. Kuşkusuz ilk bakışta Delacroix'nın resimleriyle izlenimciler arasında bir benzerlik kurulamayabilir. Signac onun renk araştırmalarını incelemiş, sonra da özellikle *Sakız Adası Katliamı* resminin sertivenine değinmiş. Bu resim,

bir karma sergide yer alacakmış ilkin. Delacroix, resmi sergiye yetiştirmiş ama sonra salonu görmeye gittiği zaman, o zamanlar pek üstüne düşmediği Constable'ın bir resmini görmüş. Ressamın tekniğinden öyle etkilenmiş ki, bana müthiş bir fikir verdi, demiş sonradan. Constable'ın Delacroix'ya verdiği fikir, hem renk çeşitliliği ama hem de bu renklerin uygulanış biçimi. Delacroix, fırça dokunuşlarının aynı zamanda bir renk araştırması olduğunu keşfediyor ve sergideki resmini alıp atölyesine götürüyor. Böylece aynı tuvali yeniden, yeni keşfine uygun olarak boyuyor.

RENK KURAMI ÜZERİNE TARTIŞMA

Renk araştırması, sonsuz olanaklara açıldığı için, bir bakıma felsefi ya da matematiksel bir çaba gerektiriyor. Delacroix'nın peşine düştüğü konu yalnızca izlenimcileri değil, bütün modern resmi etkileyecektir sonunda. Ressamın, bu konunun farkında olması gerekir; ciltler tutan günlüklerini boşu-

na renk kuramlarıyla doldurmamıştır (günlüklerin de Türkçede bir gün yayımlanması gerektiğini söylemiş olayım). Aynı şekilde, Delacroix üzerine çok yazılmıştır. E. Chesneau, büyük ressamın üzerinde çok durduğu renk içerikleriyle ilgili şöyle söylemiş örneğin: “Doğada, tekdüze gibi görünen bir renk, yalnızca görmeyi bilen bir gözün algılayabileceği, yığınla çeşitli rengin birleşmesinden oluşmuştur. Bu ders Delacroix'ya asla unutulmayacak kadar iyi göründü; emin olun, Delacroix o taramalarla modle etme yöntemini bu dersten çıkarmıştır.”

Doğal olarak, rengin tek biçimli ve tek alı olamayacağını, ışıkla birlikte görünümünün değişmesi gibi, renklerin de birbirini tekrar etme konusunda isteksiz olduklarını çıkarabiliriz. İzlenimciler de böylece resmi bir renk araştırması olarak görmüşlerdir.

Dört Köşeli Kambur deyiimiyle “uzlaşma dışı” olduğu için, bunun “resmin katledilmesi” olduğunu söyleyenler çıkmış. Neyse, hayatta böyle şeyler olur.

Delacroix, dediğim gibi, müthiş bir günlü-

ğü var, burada düşüncelerini ve elbette yaşamında olup bitenleri yazmış. Signac, bu müthiş küçük kitapta o günlükten de pek çok alıntı yapmış. Böylece Delacroix'nın klasik sanata neler kattığını aşama aşama anlatmış. Ben ressamı şairlere ve yazarlara benzetirim, dermiş büyük usta. Neden? Aslına bakarsanız bugün artık bunda şaşılacak bir şey yok, anlıyoruz: Renk araştırmalarıyla imgeler birbirine benzer. Hatta, malzeme farklılığı dışında (sözcükler ve boyalar) aralarında pek bir fark da yoktur. Ressam fırçayı eline alır ve çayırdaki çimen yapraklarından birinin biraz daha fazla parlamaya bize bir şeyler anlatmasını ister. Bu, imgedir. Bugün öyküde de kimi sahnelerin biraz daha parlamasını istemiyor muyuz? Özellikle şiire başlayan arkadaşlar mutlaka okusun bu kitabı. ■

Eugène Delacroix'dan Yeni-İzlenimciliğe / Paul Signac / Çeviren: Mehmet Rifat, Sema Rifat / YKY / 96 s. / 2019